

Narodna in univerzitetna knjižnica

23 524

COBISS

23524, II C, 8.

II.

No. 23524.

2. 91.

23526 II. C. g. 2

PEŠMI

Miroslava Vilharja.

Vém, da je lepših
Cvetic po vertéh;
Té pa so rasle
Na skálnatih tléh!

030015938

U V O D.

Po gorah, po dolih
Nabral sim cvetic,
Ruděcih in belih
In pisanih lic.

Izročam jih jugu;
Kaj ž njimi, že vé:
Naj sestram vonjajo,
Naj brate budé!

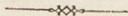
PEGAZ.

Pohlévne postave
Je Pegazus moj;
Zatoraj ne upa
K Olimpu z menój.

Jekléne je zabil
Podkove domá;
Na grivah je tudi
Že nekaj snegá.

Potoka derži se
In loga in trat;
Le dvigne k Olimpu
Naj mlaji se brat.

P E S M I.

J. M. S. I.

B o g.

Stvar sem Tvoja, stvarnik siloviti!
Tvoj življenja vsaki dih je v meni!
Um in serce je darilo Tvoje;
Ti si večno, neizmerno bitje!

Kdo je trate, gaje ozelenil?
Kdo cvetlice séjal po livadah?
Kdo drevesa vsádil med pečine?
Kdo je stavil gozde na stermine?

Kdo na skalo je naslonil skalo?
Kdo je skladal gore velikanske?
Kdo votline dolbel in doline?
Kdo pogernil zemljo rodovito?

Kdo je vstvaril jezera, potoke?
Kdo razliva reke v širno morje?
Kdo užiglje tréske gromovite?
Kdo pošilja dež in roso belo?

Kdo nad nami je razpél obnebje?

Kdo uterdil nebu svitle zvezde?

Kdo udružil mirno luno zvezdam?

Kdo žaréči svit posodil solncu?

Kdo po cvetji kaže pot bučeli?

Kdo postervi dá plavuti bistre?

Kdo ubral je slavcu mile strune?

Kdo jelenu dal je berze noge?

Kdo je vstvaril modrega človeka?

Kdo mu čelo proti nebu dvignil?

Kdo izročil mu vladarstvo zemlje?

Kdo udihnil dušo mu nesmerno?

Kdo za rožo vé', kader ovene?

Kdo za prah, ki se od skale ruši?

Kdo za kapljo v morski globočini?

Kdo za červa, ki pregrudi deblo?

Kdo je času dal perút uběžno?
Kdo narodom čudno pota meri?
Komu mōli se molitev svéta?
In uklanja komu se človeštvo?

Tebi, večno, neizmerno bitje,
Ki v prostoru, času, meje nemaš!
Ki te čuti v sercu svojem človek,
Razumeti, viditi ne more!

Verjem, da si stvarnik vsemogočen!
Upam, da je duša moja večna!
Bolj Te ljubim, kakor svét in sebe!
V prahu je pred Tabo pesem moja!

Biserji.

Milo zvon po dolu poje,
 Se razlega čez verhé;
 Mlado mamico zakopat
 Štirje nesejo možjé.

Glasne môlijo molitve :
 „Naj lahkà ji zemlja bo!“
 In s perstjo na vek molčéčo
 Mamico zasipljejo.

Zvon že davno več ne poje,
 Tiho krog in krog je vse;
 Le na mladem grobu joka
 Sinek mertve mámice.

Solza mu kapljá za solzo,
 Sam, oj sam je sred svetá!
 In molitev za molitvo
 Izdiháva do nebá!

Neizmerna milost božja
Odre blažene roké;
Solze britke, nade polne
V biserje se spremené.

Molitev.

Pokala je svéta zora,
 Tiči zopet se budíli,
 V cvetji se zibála rosa,
 In pastirji se glasíli.

Po vaséh in po gorícalh
 K maši so zvonovi péli,
 In po céstah, po stezícach
 V cerkev so ljudjé hitéli.

Tudi meni duh se dvigne,
 Duh razpné peruti svoje;
 Al ne splava proti sólncu,
 Potopí se v persi moje.

V sercu zrè dvanajst oltarjev,
 Sékanih iz skale síve;
 Pred očmi se mu po rédu
 V njih versté podobe žíve.

Bog vesoljni, duh neskončni,
 Ki človeka je ustvaril,
 Kal nesmertno vanj ucépil,
 Iskro uma v njem užáril.

Domovina, ki rodíla
 Moje drage je rojake,
 Bistre ima še sinove;
 Nad sinovi pa obláke.

Žena, blaga tovaršica,
 Z gorkim srcem, dušo zvesto
 Cvetonòsne rože trosi
 V mojega življenja césto.

Sine mlade, hčerke male,
 Ktere mi je pokloníla,
 In z otroci porodnico
 Naj objéma sreča míla!

Mati moja ljubeznjiva,
 Ki ležijo v zemlji černi,
 Za njih trud in skerb in délo
 Bog jim sladki pokoj verni!

O če, starček sivolási!
 Tudi vas so v jamo déli;
 Da bi tamkaj v večni slavi
 Venec z materjo prejéli!

Z brátoma in sestro ljubo
 Osaméli smo na zêmlji;
 Čas! ljubezni ti otročje
 Nikdar nam iz pers ne jêmlji!

Prijatélji! rédko solnce,
 Ki ste v burjah mi sijáli,
 Da bi níkdar se ljubezni
 In zvestobe ne kesáli!

Poezija, dar nebeški!
 Komur v sercu ti cvetevaš,
 V gorcem letu hlad mu delaš,
 V merzli zimi ga ogrévaš.

Muzika, veséla deva,
 Pevcu strune v roko daja;
 Gerlo poje, kakor slavec,
 Kader serce v nji se taja.

Zdaj pred dušnim se očesom
 Vzdigne mojih dní osôda,
 Moje sreče in nesreče,
 Solz in rádosti posôda.

Večnost je podoba zadnja,
 Konec vsega hrepenenja,
 V katerem duša kviško plava
 Iz pozémskega življenja.

Péli zopet so zvonovi ,
Iz cerkve je vse hitélo ,
In da grem od svete maše .
Se je tudi meni zdélo .

Vodniku.

Pesnice tvoje
 Prekrasne, lepé,
 Od serca do serca
 Po svetu doné.

Kdo je Ilir'ji
 Sinove budil?
 Svoj dom jih ljubiti,
 Braniti učil?

Kdo je gladkéje,
 Sladkéje zapél?
 Glavico razjasnil,
 Svoj narod unél?

Pesnice tvoje
 So venček cvetlic;
 Da lepše bi pele,
 Pod nebom ni tic.

Tebe, naš Vodnik,
Prepevajo vprék!
Ti v sercih Ilirom
Boš živel na vek!

Slavec, ki klical
Si brate na dan,
Tvoj duh naj nas vodi
Čez hribe in plan!

Iskrena želja
U meni gorí:
Naj čutijo slavčki,
Pojó naj ko ti!

Na jezeru.

Po jezéru
 Bliz Triglava
 Čolnič plava
 Semtertjè ;
 V čolnu glasno
 Se prepéva,
 Da odméva
 Od goré.
 Mile tice
 Po dolinah
 In planinah
 Se budé.
 Ker so čule
 Pesem mojo,
 Vsaka svojo
 Žvergolé.

Ribam serca
Vsem igrajo,
Da skakljájo
Nad vodó.

Še valovi
Šepetájo
In šumljájo
Med sabó.

Tukaj Slava
Vence vije,
Serce bije
Nam gorkó!

Čujte gore
In bregovi,
Da sinovi
Slave smo!

L i p a.

Lipa zelenéla je
Tam v dišéčem gaji ,
S cvetjem me posípala ;
Djal sem , da sem v raji !

Veje raztezávala
K nebu je visoko ,
Meni pa je do sercá
Ségala globoko !

Tičice je miljena
V senčico vabila ;
Kader ležal sem pod njo ,
Me je ohladíla !

Sádaj pa je révica
Skoraj ovenéla ;
Cvetje , pérje ljubljeno
Zima ji odvzela .

Spavaj, draga ljubica!
 Večno ne boš spala;
 Nova pómlad zêlena
 Novi cvet bo gnala.

Zopet bodo tičice,
 Tičice presladke,
 Pesmice prepévale,
 Pesmice pregladke.

Pa boš zopet lipica
 V senco nas vabila,
 Dragim svojim serčica
 Miljeno hladila!

Bratje naši se hladé
 Radi v tvoji senci,
 Persi, čela in glavé
 Opletáje z venci!

Opis nek.

Na Kalcu.

Na Kalcu prebivam,
 Kjer Pivkin je vir;
 Po zemlji slovénski
 Krog mene je mir.

Čez lozo planinsko
Triglav mi stermí, *To je vama*
 Med zvezde se dviga,
 In v snegu bliščí.

Goréči mu tréski
 Ob čelu germé;
 Al vender orjaka
 Iz sanj ne zbudé.

Pod njim pa Slovenec
 Stezuje rokó,
 In moli in prosi,
 In briše solzó.

Kjer solnce zahaja,
Naš Nanos stoji,
In skale bobnéče
V doline valí.

Na témenu cvéte,
Prijazna pomlád;
Iz drevja mu plete,
Iz trav zelenjád.

Pod Nánosom terta
Ipávská zorí,
In joče in joče,
In vince rodí.

Tam Javornik černi
Zaslanja izhod;
Po Notranjski zemlji
Pozdravlja naš rod.

Jezéro cerkljánsko
 Mu pere nogé,
 Pa bukev in javor
 Hladíta sercé.

Snežnik mu je sosed,
 Ki megle redí,
 In glavo zelêno
 Prot solncu derží.

Pošilja čez mejo
 Pogléd velikán:
 Kam plavajo ladje;
 Kaj dela Istrán.

Pred máno se stéza
 Moj ljubljeni svét,
 Vsa lepa dolina,
 Ki Krasu je cvét.

Po dolih prijaznih
Lej, Pivka hití,
Igráje, šeptáje
Po lokah šumí.

Na levi, na desni,
Za gričem je grič,
Drevó za drevesom,
Za tičem je tič.

Po sivem kaménji
So čversti ljudjé;
Iz glave otožnost
Jim burje podé.

Pogumen je Pivčan
In zvest siromák,
Narodu in domu
Branitelj krepák.

In breme, ki nanj ga
 Osoda loži,
 Junaško ga nosi,
 Če prav se potí.

Zdihuje in prosi
 Vladarja nebá,
 Naj jasneje daje
 Mu solnce na tla.

Zdihuje in prosi
 Vladarja svetá,
 Naj z dola in serca
 Odide temà.

Jaz tudi z rojaci
 Zdihujem, terpím,
 In želje goréče
 Sred Pivke topím.

Ker vslišane bile
Še niso dozděj,
Pogrezni jih zemlja —
Pod zemljo naprėj!

Naprej do dežele,
Kjer Sava bobní,
Med brate, med sestre
Med naše ljudi!

K r a s.

Od planín, kjer dob in bukev,
 Smreka krije naša tla,
 Kras nagôten se prostíraš
 Do jadránskega morjá.

Ko te Rímljan je premogel,
 Krasen, silovit si bil,
 In po sencah tvojih verhov
 Boge je Slován častil.

Tebi je zeleno krilo
 Vgrabil teržni Benečán,
 Ino zdaj si solčnim žarkom,
 Vihram si v oblást podán.

Kjer neurniki dežévni
 Niso sprali ti kostí,
 Tam te glodajo viharji;
 Burja pije tvojo kri.

Sreča sladka ni ti dana ;
 Dan ti je trepèt in strah !
 Sapa méče v morje pesek ,
 Tebe pa osoda v prah !

Skále , tvoje gole hčerke ,
 Dvigajo v nebó roké ,
 Ino za odgovor z neba
 Smert ti vihre rijové.

Rožice sem vidil mile ,
 Ki cvetéle so ljubó :
 Ali solnce je palílo ;
 Rože umirále so !

Po dolinah valovíto
 Klasje tvoje šepetá ;
 Z neba se uterga ploha ,
 Smert in groza ž njo divjá !

Sadje gledal sem na drevji;
Že je zorel blagodar;
Preden je vtonilo solnce,
Vstal, pogubil je vihár!

Nikdar več ne upaj sreče;
Več pokoja ti ne bó:
Ali mene čaka pokoj,
Ko zaspal bom pod tabó!

Rollenmonologe (K. 140 Ms.)

Silni tabor.

na kaj spoznava?

Silni tabor, silni tabor!
 Kdo te je do tál razrušil,
 Da zidovje razdrobljêno
 Med beršlanom kviško dvigaš?
 Al so Turci te poderli,
 Turci divji, Turci ljuti?
 Al so plami te požerli,
 Plami grozni, plami strašni?
 „Niso Turci me poderli;
 Niso plami me požerli;
 Ni me doba razrušila;
 Ni me strela razdrobila!
 Mene so deželi v brambo
 Zídali Ravánski knezi,
 Pivčani pa in Doláni
 Sténo skladali na sténo.

Ust. kraljeve vojske narodne

7 Bivali od nekđaj v meni
 Vitezi so terdoserčni,
 Ki so kmete v sužne, grenke,
 Težke jarme uklepáli.
 Dvakrat so prijeli kmetje
 Kopja, sul'ce, buzdováne,
 Dvakrat pa s kervavo glavo
 Od zidovja se vračáli.
 Tretjič primejo orožje,
 Planejo nad silni tabor;
 Kri polnila je osípe,
 V kervi sem se grad razrušil!"

Silni tabor, silni tabor!
 Glasé čuj iz podertine:
 Kdor te zidal, se potivši,
 Te poderl je, kri prelivši!

K m e t.

Ko pómlad se bliža,
 Svoj vertec gradím,
 In orjem in sejem,
 In terte sadím.

Po letu košévam
 Planine, dolí,
 In serpe brušévam,
 Ko žito zori.

V jeseni gozdarim,
 Otavo kosím,
 Pšenico omlatim,
 Pa grozdje mestím.

Po zimi počivam —
 Kmet truden je vsak —
 Orodje popravljám,
 In puham tobák.

Ves teden se trudim ,
 Si žulim roké ,
 V nedeljo hladim si
 Glavíco , sercé.

Če nimam le preveč ,
 Na rami nadlog ,
 Vertim se in vriskam ,
 Daravno sem vbog.

Ak peče sercé me ,
 Pa vender molčim ,
 Ker vem , da sem rojen ,
 Da največ terpím.

Če kdo zaničáva
 Težávni moj stan ,
 Ta nima al serca ,
 Al nima možgán !

Marihu

Slovenka.

Kaj maram, da nimam
Srebrá ne zlatá ;
Ljubezen goréča
Tud nekaj veljá.

Kaj maram, da nimam
Prekrasnih oblék ;
Zvestoba naj mene
Odéva va vék.

Kaj maram, da nimam
Na hribu gradú ;
Po hišici nizki
Še več je mirú.

Kaj maram, da nimam
Po zimi cvetíc ;
Saj cvete mi zmirom
Nedolžnost iz lic.

Kaj maram, da nimam
Obilo blagá;
Ne hodim po svetu,
Sem rada domá.

Kaj maram, da v dar mi
Ni perstan še zlat;
Še lože brez njega
Grem delat in spat.

Kaj maram, da nimam
Ne rék, ne morjá;
Ne bo mi po vodi
Ljubezen ušla.

Kaj maram, da nimam
Ne gor ne planin;
Samó da moj ljubček
Slovenski je sin!

Planinarica.

Rožic ne bom tergala,
 Da bi vence splétala;
 Mirno, svôbodno, ljubó
 Po planinah naj cvetó.

Ako bi jo tergala,
 Rožica bi vmírala,
 Glávico obésila,
 Solnca ne bi včákala.

Tudi jaz sem rožica,
 V božji vertec vsájena;
 Skrivam se zdaj tú zdaj tam,
 Tergati se pa ne dám.

Rožic ne bom tergala,
 Serca so nedolžnega;
 Naj z menój še vživajo,
 Mir, ljubezen, svôbodo!

Značilne

Na goro.

Na goro, na goro,
 Na sterme verhé!
 Tje kliče in miče,
 In vabi sercé.

Na gori cvetice
 Najzalshe cvetó,
 In tice preljube
 Najslajše pojó.

Nad mano na gori
 Je svobodni dom,
 Iskal ga in najdel
 Bliz néba le hom.

Na gori pod mano
 Oblaki visé,
 Nad mano višave
 Bleščíjo vedré.

Na svôbodni gori
Ni zemskih nadlog ;
Nad mano , pod mano ,
Krog mene je Bog.

Tedaj le na goro ,
Na sterme verhé!
Tje kliče in miče ,
In vabi sercé.

Želje.

Želel bi si hišice,
Hišice veséle,
Krite z revno slamico,
Al ko cvetje béle.

Hiša bi med tertami
Naj ob morji stala;
Iz dolá zelenega
Dim bi kviško gnala.

Sobi dve in kuhinja,
Ž njimi hramec zali,
Mene, ženo in še kaj
Naj bi v sé jemáli.

Sinka dva in hčerki dve
Bile bi krog mene;
Sreče slaje od le-té
Ne želim nobéne.

Kravi dve, voliča dva
 Ko bi še imeli,
 Aj za hlevec, za senó
 Radi bi skerbeli.

Lepih jagnjet stokrat dvéh
 Tud bi se ne branil;
 Volno bi za zimski čas,
 Sir za leto hranil.

Nograd, njive, travniki
 Blizo naj bi stali,
 Vina, žita, trávce
 Dovolj mi dajáli.

Slive, hruške, jabelka
 V vertec bi zasadil,
 Da nad sadjem časi bi
 Usta si osládil.

Ko bi lipa širila
 Zraven praga veje,
 Tamkaj bi hladili se,
 Kader solnce greje.

Izpod lipe zvirala
 Bistra bi vodica,
 Naj bi rudečila nam,
 Naj vedrila lica.

Ak bi se za travnici
 Hladni gozd raztézal,
 Vabil bi me tje na lov,
 Serce moje vezal.

Sred gozdiča cerkvica
 Naj bi se svetila;
 Vsaki dan molitvica
 V nji bi se molila.

Naj za gozdom bivali
Bi prijatli zvesti,
Da bi obiskávali
Se po gladki cesti.

In orál bi in sejál,
Ter na lov hodéval;
Časi pesmi bi koval,
Časi jih prepéval.

Z i m a.

Ako se terta je sadja snebila,
 Žalost se precej nam séli v sercé;
 Polje in dol sta lepoto zgubila,
 Zvonci planinski se več ne glasé.

Ivje pokrilo je log in drevesa,
 Belo pogernjen za hišo je vert;
 Ni je cvetice, pa ni ga peresa,
 Da bi ne bila objéla ga smert.

Gôre, ki derzno do néba stermijo,
 Solze pod snegom debelim lijó;
 Vôde, ki glasno prot morju germijo,
 Komaj pod ledom jih sliši uhó.

Ljube prijatlice, tičice blage!
 Kam ste bežale? Kje imate dom?
 Kmalo zapojte mi pesmice drage,
 Da razvesélil nad vami se bom!

Žarki nebeški! ví ste obledéli,
 Zgúbili svojo ognjeno ste moč!
 V lédu utrinja se mesec prebeli,
 Zvezde goríjo, pa merzla je noč!

Zima! ti mojo si radost vmorila;
 Dolgo pa terla ne bodeš me več:
 Pómlad prijazna se bode rodila,
 S cvetkami bo zapodila te preč!

Pomlad.

(Posl.)

Ko pomlad prihaja
 Se snéžec topí,
 Vijolica 'z gaja
 Glavíco molí.

In tíči, ki spali
 So dolgo zimó,
 K veselju so vstali,
 Pojêjo lepó.

Ko solnce ogréje
 Zelene verhé;
 Se cvetje zasméje,
 Pa joka sercé.

Cvetice cvetêjo,
 Vso pomlad ljubó;
 Al serca sopêjo
 Le enkrat sladkó.

Ko zima odhaja
Vijole bliščé ;
Človeku se taja
Le enkrat sercé.

Še lástavka pride
Od juga nam spét ;
Le človek , če ide ,
Ni več ga na svét!

M é n a.

Rožice na trati
 Mirno cvêtejo,
 Glave rose polne
 K solncu dvígajo.
 Druga drugo ljubi,
 Véže jih sercé;
 Kader sestra véne,
 Vse za njo solzé.

Ribice po vodi
 Mirno plávajo,
 In veselja vnéte
 Kviško skákajo.
 Kar jih je v potoku
 Enega rodú,
 Nimajo med sábo
 Jeze ne strahú.

Tičice po gaji
 Mirno létajo ,
 Sládsko prepevájé
 Gnjezda splétajo.
 Slavec ljubi slavko ,
 Tiča tíčica ;
 Njima nič ne brani ,
 Da se rádvata.

Človek le človeku
 Sladki mir kalí ,
 Bratu jarme kuje ,
 V persi meč sadí .
 Tolkanj sem od svojih
 Žalostnega vžil ,
 Da bi raje roža ,
 Riba , tica bil !

V štiridesetem letu.

Blagi dnevi zlatih časov!
 Kam bežali ste tak rano?
 Rad bi zopet vas priklical,
 Rad bi, oh, al ni mi dano!

Ležal déte sem v zibélki,
 Mati so me povijáli,
 Solze nad menój so lili,
 Nad menój so se smehljáli.

Letal deček sem po tratah,
 Bistro se okrog ozíral;
 V mračni sreči nepoznani
 Rože v vence sem nabíral.

Up me júgal je mladenča:
 Da mi serce bode srečno;
 Da bom Slavi čelo venčal;
 Da imé bo moje večno!

Ali rože mladih vencev
 Čas le kratek so cvetéle,
 Čas le kratek so vonjále,
 Z venci vred so usahnéle!

Mater ljubo so prezgodaj
 V černo jamo zakopáli;
 Tam so jih s perstjó odéli,
 Mene pa po svetu gnali!

Zapeljíví up je zginil,
 Serce skerb mi okleníla;
 Vgásnilo imé mi bode,
 Preden Slava bo svetíla.

Bil sem otrok, bil mladenič,
 Sanje so minile drage;
 Krog možá je zdaj resnica
 Ino njéne britke srage!

Peró.

Mladenič, rudéčih,
 Zaljubljenih lic,
 Po gorah tergéval
 Sem krasnih cvetlic.

Al kar sem osível,
 Pa nosim samó
 Na svojem klobuku
 Le tiče peró.

In kader pogledam
 To sámó peró,
 Zdihujem: „da bilo
 Bi sto jih in sto!“

„Da bi se skleníle
 V pregoste versté;
 Da bi mi rodíle
 Peruti krepké!“

„Da bi me ponêsle
Do zvezd, do nebá,
Ker vem, da le više
Moj duh je domá!“

Pevec.

Prepévam in vriskam vesélo,
 Da glas proti nebu doní;
 Potem pa zdihujem in jokam
 Ne vem, kaj mi radost kalí.

Ko riba se bistro ozíram,
 Al una me ljubi al tá;
 Pa časi bi skoraj ne maral,
 Da več bi ne vidil svetá!

Cvetice po gori, po trati
 Lepé so, prijetno dišé;
 Pa časi bi vender jih prosil:
 Nalijte mi strupa v sercé!

Prijatla na persi pritiskam,
 Pri njem veselím se, ko tič;
 Pa časi bi skoraj mu rekel:
 Jaz zá-te ne maram prav nič!

Prijazno me Nanos pozdravlja,
 In vabi pod solnčno me stran;
 Al časi bi kóren mu tresel,
 Da ná-me bi pal velikán!

Peró mi tovarš je najljubši,
 Iž njega izvira mi up;
 Pa časi, ko strélo bi zbrusil,
 Omočil bi v kačji ga strup!

Odkár je bučela medéna,
 Tud zêlo skeléče imá;
 Tak pevca zdaj radost ogréva,
 Zdaj serce mračí mu temà!

Zvezde.

Me vpraša zlato solnce,
 Ki sred nebá visí,
 Zakaj bledí mi lice,
 Zakaj okó rosí?

Me vprašajo košate,
 Zelene lipice,
 Zakaj sem préd jih ljubil,
 Zakaj pa zdaj več ne?

Me vpraša krasna roža,
 Ki cvete prelepó,
 Zakaj sem je pozabil,
 Zakaj ji dal slovó?

Me vpraša zvesti slavec,
 Ki péval je z menój,
 Zakaj več zanj ne maram;
 Zakaj več ni on moj?

Me vpraša bistri potok,
Ki si šeptála sva,
Zakaj me ni o bregu;
Zakaj sva lôčena?

Jaz molčal sem, al zvezde
Nikakor ne molcé,
Sinóč da k nji svetile
In davi so od njé!

M i n k a.

(Posl.)

Ak čule bi drage cvetice,
 Da ranjeno tó je sercé,
 Grenké bi točile solzice
 Od zore in zopet do dné!

Ak slavci po gaji bi znali,
 Da žalosten, da sem bolán,
 Britkó bi z menój zdihováli,
 Molčáli čez noč in čez dan!

Ak znale bi zvezde rumene,
 Obup da me vedno morí,
 Mordà obiskále bi mene,
 Ko čujem vse dolge nočí!

Ne morejo znati uboge;
 Cvetó in pojó in bliščé:
 Le ena vé moje nadloge;
 Še ta mi raníla sercé!

*Ho bi one suze male,
 ve sol. moje serce male;
 vsehale bi suze moje, ...*

Darilo.

Mínka pritêkla,

Minka prezala,

Rožo dišéčo

Mi je podala.

Rožica mila

Terne imela,

V roko me zbôla,

Krí je privréla.

Minica zala!

Tvoje darilo,

Še tako krasno,

Še tako milo,

Jaz ga ne maram!

Kaj si storila,

Da si ob roži

Ternje pustila?

Ak si prebôla
Serce globoko,
Pa ne zabádaj
Terna mi v roko!

Po Minki.

(Posl.)

Karkoli giblje, kar živí,
 Vse smeja se in veselí;
 Le meni radost je neznána,
 Skelí me v sercu huda rana!

Planínski zvonci se glasé;
 Dolínske rožice dišé;
 Po gaji tice žvergolíjo:
 Veselja v meni ne zbudíjo!

Lijó solzé mi iz očí;
 Boli sercé me in bolí,
 Za njó mi noč in dan zdihúje,
 Za njó, ki z družim se radúje.

Orožje.

Konj se brani s krepko nôgo,
Lev in tigra sò zobmi,
Orel s kremplji, sova s kljunom,
Gad sò strupom, bik z rogmí.

Še kopriva britko peče,
Rože ternje se derží;
Pevac nima, kakor pesmi,
Pa se vruga ne bojí!

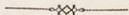
Orologio

Non se bravi e happy
 lay in this beautiful
 Oval a beautiful
 and an elegant

the fountain
 Here to be
 Love and
 To be

the fountain
 Here to be
 Love and
 To be

BALADE.

BALADE

Zlata čaša.

Po lepih ravninah pa Sava šumi;
 Nad Savo poderto ozidje stermí.
 Tu nekadaj bival je knez Dragotin,
 Roditeljev dražih preljubljeni sin.

Za vero, za rod in za dom korenják,
 Široko je slôvel po svetu junák.
 Če v delo ga vabita meč in sercé,
 Pokriža, poroča se v božje roké.

In mati zboli mu, on sklene lepó,
 Da jutri bo romal na sveto goró,
 Pokleknil pred bogorodíco na tla,
 Kozárec iz čistega dal ji zlatá.

„Kraljica vse zemlje, visocih nebés
 Ne bo zaklenila mi svojih ušés;
 Nje vsmiljeno, blago, prederto sercé
 Scelilo bo mater, ki bolni ležé.“

Ko v noči pred materno posteljo spi,
 Kraljica iz neba se k njemu spustí,
 In gleda ga milo, požuga z rokó,
 Ter v sanjah prijaznih mu pravi takó :

„Zanášanje tvojega znam jaz sercá,
 In cénim ga više, ko gore zlatá;
 Jaz vem, da je materno zdravje ti mar,
 Ker zláto obljubil si kupo mi v dár.“

„Darova pa treba mi tvojega ni,
 Da v hramu cerkvenem zaklénjen stojí.
 Kozarcu jaz mesto pripravneje vé m,
 Oberni ga v milost ubozim ljudém!“

„Naménjen si jutri na sveto goró;
 Počakal moj posel pod gradom te bó;
 In kamor popélje te, idi za njím,
 In kjer se ustavi, ustavi se ž njím!“

„In tamkaj na skrivnem boš najdel oltár,
 In pojdi, in tje kaj položi svoj dár!“
 To reče in zgine — posvéti se dvor —
 On vstane, v očesi zasije mu zor.

In Drágotin ročno konjíča sedlá,
 Kozarec iz čistega prime zlatá;
 Zavsede, izdirja, da podkov germí;
 Pod gradom pa béli golobček sedí.

Golobček peruti raztegnil je zdej,
 In vstal, in pred kónjikom letel naprédj.
 In Dragotín pravi, stermenju udán:
 „Golob je gotovo iz néba poslan!“

In tica se zviija, nad njo je oblák,
 Pod njo se poganja po zemlji junák;
 In léta in léta, ne dá si mirú,
 Za njo pa na zemlji on išče sledú.

Ko sedmo dolino so skrile goré,
 Zvonovi k molitvi z gorice doné;
 Na slamnati strehi pa tič obsedí;
 Pod streho na slami šest bolnih leží.

Konjiča razséde pobožni junák,
 In vzame posodo, in ide čez prag;
 Na mizo kozarcu pridéne srebrá,
 In pravi: „Bog ljubo naj zdravje vam dá!“

Zavsede, in vranca spodbode naprój;
 „Konjiček! da dojdem pred poldnem, le glej!“
 Ter gonil in dirjal in jahal je v skok;
 Konjiček je isker, jelénovih nóg.

Do poldne prijízdi na sveto goró,
 Odjáhal in stopil je v cerkev svetló,
 In bližal se materi božji solzèč,
 Ter molil goreče pred njo je klečèč:

„Kraljica preljubljena vsega svetá!
Lej, meni bolujejo mati domá;
Usmili se blaženo tvoje sercé,
Z menój da na svetu še dolgo živé!

V oltarji zamaknjene ima oči,
Iz persi prot nébu mu serce kipí;
In mati mu sveta prikímala je,
On vstane veselo, priklone se — gré.

Konjiča zajezdi vesel Dragotin;
Ob avemarii že v gradu je sin.
Objemljejo mati ga zdravi domá;
Šest rešenih v koči zanj moli Bogá.

Leséna riba.

Tam, kjer valovje Rénsko
 Med gorami šumí,
 Da Švajcu, zemlji prosti,
 Do dna sercá doní,

Tam hišica je stala,
 Oj hišica 'z lesá,
 Pokrita z revnim bičjem,
 Na breg postávljena.

V tej hišici leséni
 Stanuje siromák;
 Otroke, njega, ženo
 Hranjéva ribji vlák.

V tej hišici leséni
 Ni srébra, ni zlatá;
 Pa biva v nji družina
 Pobožnega sercá.

Odhájalo že solnce
 Za sterme je goré;
 Oblaki černosívi
 Nad bajtico visé.

In pogubljive stréle
 V oblacih švigajo;
 V berloge izpod néba
 Zverí se vmíkajo.

Za mizo svojo ribič
 Z družinico sedí:
 Od zunaj dež uliva;
 On v hiši kruh delí.

Tačas nekdó na vrata
 Terdó poterka kar!
 Od mize naglo vstane,
 Odpíra gospodár.

Čez prag duhoven stopi,
 In v roci križ derží;
 Pa brada se mu bela
 Ko čisti sneg blešči.

„Oj hvaljen bōdi Jezus!“
 Popotni mož je djal,
 „Na večne čase, amen!“
 Ribár odgovor dal.

„Preljubi moji! prosim,
 Naj tu se posušim;
 Pri vas do zore bele
 Pod streho naj zaspim!“

Pošteni ribič pravi:
 „Čestíti moj gospod!
 Nocój hudó je vreme
 Zadélo vašo pot.“

„Postréči vam ne morem;
 Pa kolikor imám,
 To vam z rokó veselo,
 Z veselo dušo dám.“

„Vlomite kruha z mize,
 Ak vam je z nami všéc;
 Potem se z nami grejte,
 Na gorko pojte léč.“

Že vstaja zora zlata,
 In sije nad goró;
 Popotni mož pa jemlje
 Od ribčevih slovó.

In gospodar še sprémi
 Do ceste ga vesél;
 Tam séde trudni starec,
 Ker hòd ga je prevzél.

Rezilo v roko prime,
 Odreže pálico,
 Iz palice pa dolbe
 Leséno ribico.

Nad ribo čudno moli,
 Naréja sveti križ,
 Potem veli ribárju:
 „Glej, da je ne zgubiš!“

„Privezana ti v mrežo
 Bo srečo klicala,
 Veliko rib in ribic
 Iz reke dvígala.“

„Al kader več ne bo je,
 Tud več loví ne bó ;
 Vsa tvoja sreča pojde,
 Ves blagoslov za njo!“

In ribič je hvaležen
 Leseno ribo vzél;
 Domu se je povernil,
 Za vado je pripél.

Nalóvil ž njo je blága,
 Nalóvil dobrih dní;
 Ko tolstemu županu,
 Obraz mu zableščí.

Že nekaj let ni rezal
 Več kruha črnega;
 Naložil v svoje hrame
 Srebrá je in zlatá.

Sosedje so poznali
 Ribarja nekadáj;
 Al s čim si je pomogel,
 S čim obogatel zdaj?

Skriváj za njim so vedno
 Obráčali očí;
 Pa kaj se jim pokaže?
 Da mnogo rib loví.

Natočijo mu vinca,
 Sercé se mu odprè;
 Za ribico leséno
 Povedal jim je vse.

Sosedje preveséli
 Hité od njega preč;
 Al drugi dan pa v mreži
 Ni bilo ribe več.

Zastonj je solze točil,
 Zastonj se je kesàl;
 Z družino je ubožen
 V prezgodnjo jamo pàl.

Topol.

Mati božja rajskomila
 Iz nebés je šla na zémľjo,
 Ino koder je hodila,
 Vse ljudi je in živali
 Ljubeznjivo pozdravljála,
 Vsem je stvárcam z belo roko
 Sveti blagoslov dajála.
 Lej, in vsaka stvar pod nebom
 Njej naproti je hitéla,
 Priklanjála se je k zemľji,
 V slavo pesem ji zapela.
 Tice glasne v senčnih vejah,
 Slavca milega iz gaja,
 In skerlícó izpod neba
 Ena misel koj navdaja,
 Da z nižáve in višáve

Pred popòtnico hitijo,
In ji tamkaj z gladkim gerlom
Sladke pesmi žvergolijo.
Iz pečévja divja koza,
Iz goščáve berzi jêlen,
Slon in tigra iz puščave,
Vse, kar ima gozd jih zêlen,
Vse zverí hité do Déve,
Do Marije blagokrasne.
Tam klečijo na kolenih,
Molijo molitve glasne.
Iz potokov in studencev,
Iz morjá, iz rek derečih,
Stézajo glavé na súho,
Kar je manjih rib in večih.
Krog in krog se zemlja smeja,

In glasno ji svét prepeva ;
Krog in krog natura uka ,
Da od gor do gor odméva.
Hrast kamniti, hoja mlada
Pripogibljeta mladike ;
Vekovite krepke cedre
Verhe klônijo velike.
Ni je šibe, ni cvetlice,
Da bi se ne priklonila ;
Lej in božja porodnica
Vse jih je blagoslovila.
Sámo topol kraj potoka
Glave noče upogníti ,
Iz napuha v terdem sercu
Noče blažene čestiti,
Ampak derzno progovarja :

„Jaz, ki dvigam se v nebésa,
 Nikdar se ne bom klanjála;
 Naj se druga ji drevesa,
 Ki so brez perés srebernih!“
 Bliža se ji božja mati,
 Tako milo jo pogleda,
 Da začne vsa trepetati,
 Trepetati kakor rosa
 Na cvetlicah pomladánskih.

Topol se je tresti jela,
 Vstaviti se pa ne more;
 Zato nje perésa bela
 Gibljejo od dné do zore,
 Večno bodo ji gibála,
 Dokler tu na zemlji pela
 Bode se Marii hvala.

Heine: Fabel m. Kevlaar

Šmarna gora.

(Posl.)

Mati Ljudmila pred oknom sloni;
Sinek Nikánor na slami leží:

„Sin moj preljubi, procesija gré,
Vjasnila bode ti bolno sercé.“

„Mati preljuba! bolán sem, bolán!
Nekaj me žali čez noč in čez dan!
Milica v grobu prezgodnjem leží;
Mene smert zabi — oh to me boli.“

„„Vstani predragi, preljubljeni moj!
Očenaš vzemi, in pojdi z menój!
Greva s procesijo v šmarno goró;
Sveta devica zlečila te bó.““

Zvončki sreberni žvenkljajo, zvoné;
Božja bandéra, ko tice leté;
Romarjev zad je, kar seže okó:
To je procesija v šmarno goró.

Mati med romarje sina peljá,
 Roke dviguje in glas do nebá:
 „Bodi česčena Marija devica,
 Naša pomoč si, nebeška kraljica!“

K materi božji na šmarno goró
 Zdravi in bolni od daleč gredó;
 Nôge voščéne, voščéne roké
 Materi tam darováti hité.

Mati Ljudmila, prot cerkvi gredé,
 Mési po potu voščéno sercé:
 „Stavi, moj sin! to sercé na oltár,
 Zdravje ti bode vračilo za dár.“

Sin na oltar tje sercé položí,
 Véno poklekne, povzdigne očí;
 Solze na sveta se vtrinjajo tlà;
 Vročá molitev puhti do nebá.

„Mati nebeška, kraljica kraljíc!
 Mati ubozih, devica devíc!
 Gledaj, dobrotnica! na me sem dol,
 Veče sirote ni deleč okol!“

„Milica ljubljena, radost sercá,
 V zemljo že davno pred mano je šla!
 Bodi česčena Marija devica,
 Naša pomoč in nebeška kraljica!“

Noč je. — Ljudmila in sinek zaspí,
 V božjem pokoju Nikanor leží:
 Zvezdice jasne se zgoraj verté;
 Zdolaj hladí se prebolno sercé.

Čudo! — lej, vrata se tiho odpró;
 Svit se nebeški razširja ljubó!
 Sveta Marija na bolno sercé
 Roko pokláda, smehljá se, in gré.

Mati Ljudmila iz sanj se zbudí,
Vidi svetnico, da k nebu hití;

Vpraša Nikanorja: „sin, kaj ti je?“
Sinu več v persih ne bije sercé.

Mati poklekne in križ naredí,
Moli pobožno, sercé ji kipí:
„Naša pomoč, ti nebeška kraljica,
Bodi češčena, Marija devica!“

Janko.

Čilga Slovaca

Tam, kjer čuda polna Pivka
 Med dolinkami šumi,
 Preden za skalovje sivo
 Pod zemljó se izgubi,

Tam pred dvakrat dvésto leti
 Bival kranjski bogatín,
 Korenják, postave krepke,
 Janko, verli domačín.

Hišico je imel krasno,
 Polno zlatega blagá;
 Mlado ženko in otroke
 In prijatla stokrat dva.

Al zberêjo se oblaki;
 Grom in ploho dá nebó:
 Divje Pivke breg se širi,
 In odnese hišico.

Komaj ženo in otroke
 S čolnom reši iz vodé;
 Zlato, blágo pa valovi
 V dno globoko potopé.

Jankota nezgóda peče,
 Kaj je reva, zdaj spozná;
 Pa sercé krepkó ostane,
 Solz točiti mu ne dá.

Janko, žena in otroci
 Serčno hvalijo Bogá;
 On jih hrani, on podpira,
 Ne prijatla stokrat dva!

Dokler vstaja gorko solnce,
 Zemlja ima sad in cvét;
 Dokler sije blaga sreča,
 Z nami bráti se ves svét.

Ali v težkih, britkih dnevih
 Sam le Janko je ostal;
 Vsi od njega so bežali,
 Kar prijatlov je poznal.

Jankota nezgoda peče,
 Kaj nesreča je, spozná;
 Pa sercé krepkó ostane,
 Solz točiti mu ne dá.

Grozovíta smertna kuga
 Po deželi se valí;
 Preden dvakrat solnce zajde,
 Žene in otrok več ní!

Vidim na grobéh ga novih,
 Tamkaj lomi on roké;
 Trepetáje k nebu gleda,
 Žalost terga mu sercé.

Jankota nezgoda peče,
 Kaj je reva, zdaj spozná;
 Pa sercé krepkó ostane,
 Solz točiti mu ne dá.

Preden luna trikrat sije,
 Carski mu velí ukáz:
 „Janko, beži 'z domačije!“
 To je njemu smertni glas.

Zláto, blágo, prijatélje,
 Otročiče in ženó
 Zgubil je, pa vender njemu
 Ni solzilo še okó.

Vstavi se na kranjski meji,
 Gleda v svoj domáči kraj,
 In okó mu prenesrečno
 Solze lije še le zdaj!

V í č i č .

Třisto let je že minulo,
 Kar so po kervavi sili
 Teržni, bojni Benečáni
 Kras in Istro osvojili.

Mladi Anželo Brambila
 Pritergúje v vas Zagorje,
 Kjer izvira zgornja Pivka;
 Hrastov išče za čez morje.

Tam zagleda mlado Maro,
 Lepo ljubo Vičičévo;
 Ko jo vidi, berž jo ljubi,
 Vedno misli v drago dévo.

„Mara ljuba, draga Mara,
 Pivki cvet, in roža zala!
 Al bi Vičiča pustila,
 Al bi meni roko dala?“

Al Brambili Mara pravi:
 „Vičičéva sem nevésta,
 Njemu sem še vedno bila,
 Njemu vedno bodem zvesta!“

Anželo, do serca ranjen,
 Vstane, ide brez slovésa;
 Kri obličje mu zaliva,
 Serd mu bliska iz očesa.

Ko zasije dan poročni,
 Anželo nad Maro plane,
 Meč skoz persi ji zažene;
 Mara nikdar več ne gane.

Drugo jutro proti poldnu
 Tiho ide Vičič h barki;
 Serce v persih je ledéno,
 Al v očéh mu smertni žarki.

„Prenesíte me dobrotno ,
 Burjevíte vode morske!
 Kri za kri je v moji roci ,
 Kri, zavolj kerví zagòrske!“

Dolgo po Benetkah hodi ,
 Hiše , ceste , cerkve prejde ,
 Noč in dan se gnjeven trudi ;
 Pa kar išče , le ne najde .

Tretji mesec gre na ladje ;
 Pred Benétkami na Lidi
 Nad brežíno , v sredi brajde
 Anžela morivca vidi .

Kakor strela plane v morje ,
 Breg doplava , plane 'z vode ,
 In sovražniku orožje
 Do ročája v persi vbode .

Perstan.

„Milka, ljuba moja hčerka!
 Jutri pojdem v belo Réko.
 Kaj iz Reke bi želéla,
 Da bi tebe veselílo?
 Kader vidim, da zdihuješ,
 Tudi jaz bi zdihovála;
 Kader vidim, da se jokaš,
 Tudi jaz bi se jokála.
 Ali hočeš srébra, zláta,
 Ali krasne svilovíne?
 Ali hočeš drazih kamnov,
 Drazih kamnov, svitli biser,
 Ali druge tergovine?“
 Odgovarja lepa Milka:
 „Sladka moja stara mati!

Nočem zláta, nočem srébra,
Nočem lepe svilovine.
To vas prosim, stara mati:
Imam perstan Jaromírjev,
Ki se mi je iznevéril;
V serce žge me zlati perstan,
V serce žge me nezvestoba.
Náte sabo svitli perstan,
Ako greste v belo Reko;
Tam zlatárjá poiščíte,
Naj stopí ga, naj prelíje;
Naj izkuje ostro iglo,
Da si serce ž njo prebodem!"

Bogomila.

Prosi mlada Bogomila:

„Draga moja stara mati!
 Oh ne silite nikár me,
 Da bi vzela Boroviča!
 Borovič je bogat, hraber,
 Ima srébra, ima zláta,
 Ima dosti ran na čelu;
 Ali hodil je nad Turka,
 Glave je domu prinašál,
 Preden sem se jaz rodila!
 Dajte mene raje Marku,
 Ki je z mano rajal, skakal,
 Ki mu serce sem darila,
 Ino roko obljúbila!“

Stara mati govorijo:

„Hčerka moja, hčerka mila!

Oče tvoj so kri prelili
Na Balkanu za-me , za-te,
Za tvoj dom in sveto vero ;
Meni pak so naročili ,
Da te dadem prijateljju ,
Prijateljju Boroviču."

Hčerka Boroviča vzela ,
Pervi dan je obledéla ,
Drugi dan jo zakopáli ,
Tretji dan za njó plakáli !

Jována.

Bogomil je djal Jováni :
 „Večkrat si mi poročála ,
 Da ne maraš bolje sreče ,
 Kakor da bi kdaj imela
 Trate rodne , njive plodne ,
 Lepi vertec ograjeni ,
 V lepem vertu belo kočo ,
 Belo kočo sredi dvora ,
 Pa na dvoru hladno lipo ,
 Hladne lipe tiho senco ,
 V tihi senci Bogomila ,
 Z Bogomilom perstan zlati.
 Kar bi rada , moja duša !
 Zdaj ti daje roka moja ,
 Poleg tega ti še daje
 Dve kerdéli jagnjet belih ,

„Vrana konja skokonoga ,
 Voli plave dolgoroge ,
 In vse moje premoženje.
 Ali perstan , serce drago!
 Drugi ljub'ci moram dati ,
 Drugi ljub'ci , mi nedragi ;
 Tako oče mi velijo!“

Pa Jovana odgovarja :
 „Ne želéla bi brez tebe
 Tergovíne vsega morja ,
 In bogastva vsega svéta ,
 Gospodarstva širne zemlje !
 Ako moreš , dika moja !
 Daj mi perstan ino sebe ,
 In če mi je biti s tabo
 Sredi loze med germovjem ,

Med germovjem na skalovji,
Na skalovji brez odéje;
Ak ne moreš tega dati,
Bog daj tebi z drugo srečo;
Bog daj meni grob zeleni!"

Jurko.

Jurko pride iz planine,
 Lepi Mari serčno pravi:
 „Draga moja! imam kočo,
 Lepo, belo in prostorno;
 Ali nimam ženke mile,
 Da pa dvoru bi hodila.
 Ne bi ti mi, lepa Mara!
 V zakon svoje roke dala?“

Marica mu odgovarja:
 „Rada bi ti roko dala;
 Ali dvoje, dragi Jurko!
 Moraš prej mi izpolniti.
 Pervo moraš mi prinesiti
 Glavo paše Velim-Age.
 Déte bila sem v zibéli,
 Ko ustrelil mi očeta;

Drugo biva tebi v koči ,
V beli koči tvoja mati :
Ena kočica in dve glavi ,
Tega nikdar še ni bilo ,
Biti nikar to ne more !“

Jurko vzame svitlo puško ,
Ostro sabljo si opaše ;
In spusti se v goste šume ,
Dojde h Kolpi , réki bistri ,
In čez Kolpo v turško zemljo ,
H gradu paše Velim-Age .
Pašo zgrabi in ubije ,
Roso glavo mu odséka ,
Zbere urno vrana konja ,
Konju se na rame verže ,
Proti domu zapodí ga .

Zopet ide k lepi Mari:
„To je glava Velim-Age,
Ki ubil ti je očéta.
Pervo željo sem ti storil,
Druge nikdar ti ne morem!
Ti si lepa, kakor roža;
Raje vender sem brez tebe,
Ko brez drage, stare majke!“

Ljudmila.

Verh skaline silovite
 Tabor Starigrád stojí;
 V nje podnožji bela Pivka
 Izpod zemlje se valí.
 Tam je bival vitez Ravbar —
 Štirsto let je že preteklo —
 Roke terde, ko želézo,
 Serca terdega, ko jêklo.

Tabor stal je sred goščave,
 Sred goščave divja zvir,
 Ki pod hojo ino smreko
 Vžívala je božji mir.
 Vitez pa je dan za dnevom
 Lov lovíl po temni hosti;
 Nikdar ni mu lova bilo,
 Nikdar ne kerví zadosti.

Solnce njega ni budílo,
 Zore nikdar ni zaspál;
 Preden zvezde so gasíle,
 Je verh Javornika stál.
 Jelen derl je za jelenom,
 Pasja tropa v sled hitéla;
 Al, ko blisk 'z nebá zadéla
 Vitezova ga je strela.

Žalibog! čez njive rodne,
 Koder klasje rumení,
 Pes in lovec za jelenom —
 Jelen pa naprej derví.
 Poljsko žito, kmetom nada!
 Oj rumena ti pšenica!
 Serpi te ne bodo najdli,
 Najdla te bo komaj tica!

Kmetje têchejo pred Tabor ,
 Prosijo tam víteza :
 „Če končáš nam plodno polje ,
 Nas boš ranil do sercá!“
 Vitez pa , ko gad razkačen ,
 Kmete vkaže odpodíti :
 „Z grada se mi poberíte ,
 Požerúhi , nikdar siti !“

In o mraku spet čez njive ,
 Koder klasje rumení ,
 Pes in lovec za jelenom ,
 Jelen pa naprej derví !
 Klasi zlati , dozoréli
 Sterti vprek in vprek ležijo ;
 Vitez se hrohotno smeja ,
 Kmetom pa oči solzijo .

Taborska gospá, Ljudmila,
 Vije vsmiljene roké:
 „Da premili Bog otajal
 V tebi terdo bi sercé!“
 Ali škoda prošenj blazih,
 Prošnjam serce je zaperto;
 Preden solnce drugič sije,
 Klasje vse je že poterto.

Noč razgerne temno krilo,
 Vtihne rôpot in prepír;
 Luna sije na obzoru,
 Zemljo juga sèn in mir.
 Le po starem gradu divje
 Se razlega razsajánje;
 Z lovci vitez se raduje;
 Vrisk in vino, to je zanje!

Noč že jutru séga v roko;
 Duri v Tabru se odpró;
 Stopi v sobo lep mladenič,
 Ino poje pesem to:
 „Blagor, blagor vsim junakom,
 Od Nanôsa do Triglava;
 Blažena vsa tla naj bodo,
 Koder teče bistra Sava!“

„Blagor, blagor!“ vpije vitez;
 „Blagor!“ zagermijo vsi,
 Da se grad do zemlje trese,
 In da hrup v nebó doni.
 Pevcu pa ukaže vitez:
 „Moško vdari strune svoje;
 Lovcem vberi pesem lovsko!“
 Pevce milo pesem poje:

„Od vèrha do verha
Zelenih planín,
Od roba do roba,
Orjaških stermin,
Med hoje naj lovci,
Med smreke hité;
Kervava jim igra
Užiga sercé!“

„Tam gori naj strelec
Zverino morí;
Tu doli se pôlja
Naj kmet veseli!
Gorjé, kdor ratarju
Oranje teptá;
Plačilo zadélo
Ga bo iz nebá!“

Ni še zadnji glas iz gerla,
Že je silne strele moč
Pevca mladega prederla,
Črna ga objela noč.
Zlata zora se je ravno
V svitem jutru porodila,
Ravbar je na pevcu slonel —
Pevce bila je Ljudmila!

I v o.

Mladi Ivo 'z loze černe
 Belográjsko zre cvetico,
 Dragomilo, hčer iz grada,
 In zaljubi se v devico.

Koder hodi močni Ivo,
 V sercu mu je lepa deva;
 Po planinah černe loze
 Belográjsko hčer prepéva.

Razodél bi rad ji želje,
 Rad odkril ji rane svoje;
 Luna svéti, gosli prime,
 In pod belim gradom poje:

„Dragomila krasna,
 Zvezda iz nebá!
 Tlí preživi plámen
 Sredi mi sercá.“

„Ti si moje solnce,
 Ti si biser moj;
 Ne cvetè mi sreča,
 Kakor le s tebój!“

Ali Marka iz Posavja
 Zvesto ljubi deva mlada;
 Ona k oknu gre, in z okna
 Zlåt za pesem pevcu páda.

Ivo solzen gosli trešči,
 Da razbije mu jih skala:
 „Gosli si plačála moje,
 Serca nisi mi plačála!“

N u n a.

Trará, trará, trará!
 V Planíno priderdrá
 Po pošti bledolična
 Francozka gospodična.

Naprěj bi pótvala,
 Bolézen ji ne dá;
 In ker povsod jo terže,
 Med rjuhe koj se verže.

Dva dnéva, dve noči
 Ni stisnila očí;
 Na licu se ji bere
 Gorjé in mizerere.

Život je ves bolán;
 Zató že pervi dan
 Pokličé ozdravljáča,
 Sò zlatom ga popláča.

Čez sedem, osem dni
 Duhovnega želi;
 Ko bistrournna mrávlja,
 V prihodnost se pripravlja.

In merzel pót in vroč
 Morí jo vsako noč;
 Nevarnost je velíka;
 Gredó ji po sodníka.

Sodníku govori:

„Visocih sem ljudi;
 Brez mére sem bogata;
 Velíko imam zláta.“

„V Parizu sem domá;
 Bilà sem núnica;
 Pomerli so mi starši,
 Sestré in njih tovarši!“

„Ker grad, blagó in čast
Prišla je meni v last,
Ozidje sem pustila,
Na svét se povernila.“

„Popótvala sem krog;
Al zdaj poslal mi Bog
Bolézen je med vami;
Grob vidim pred nogámi.“

„Pol mojega zlatá
Naj cérkvi v dar se dá,
In trijem vaših sínov
Po dvakrat sto cekínov.“

„Kar bo zlatákov še,
Ker nimam ródbine,
Naj bodo temu dani,
Kdor v smerti me ohrani!“

Kar ona naroči,
 Od ust do ust letí,
 Po hišah se razglasi
 V Planini v kratkem časi.

Nektéri upa zdaj,
 Da bo pograbil kaj;
 In Pávle in Pavlíha
 Molcé si berke víha.

Pripravljenih sto rok
 K bolnici pride v skok;
 Posebno bogatínci
 So bili cédoslíneci.

Ta zajec gre strelít,
 Postervi ta lovít;
 Ta nese dva fazana,
 Od daleč pripeljána.

Tam vino 'z rénskega
 In iz šampánjskega,
 Purani in kopuni
 Ponujajo se nuni.

S košárami potíc,
 Kozíc in prepelíc
 Med vratmi se dervíjo,
 Ter si s pestmí grozijo.

Tomšè pa zléze v péč;
 Na úho íde vléč,
 Kaj ona beseduje;
 Kje njega imenuje?

Že marsikdo čez noč
 Vesélo štèl spijóč
 Cekine je rumêne,
 Za strežbo podeljène.

Al zvíta núnica ,
Ko se je spítala ,
Skriváj se v beg pobere ,
Planincem v mizerere .

In skrinjo , ko zbeží ,
Za sabo popustí ;
Težák je v skrinji kamen
Za povračilo — amen !

BASNE.

At the office of the
Notary Public,
City of New York,
this 10th day of
January, 1900.

[Red wax seal]
BARNETT
Notary Public

Vertnica in šmarnica.

Šmarnica se Minki
 V nedrih je zibála;
 Njej pa zavidljíva
 Vertnica je djala:

„Da sem ravno krasna —
 Lepše ni nobêne —
 Vender Minka terga
 Tebe, pa ne mene!“

Šmarnica ji pravi:
 Jaz bi koj menjála;
 Zdaj že v nedrih vénem;
 Ti boš še vonjála.“

Metulj.

Metuljček nevéden,
 Mladosti užgán,
 Po logu je letal
 Od zore ves dan.

In z drevja na drevje,
 Iz cvetja pa v cvet
 Sercé ga je gnalo,
 Da serkal je med.

Prederzno pa enkrat
 Nad ogenj sferli,
 Perúti mu zubelj
 Do kraja vsmodí.

„Jaz nisem cvetica,“
 Mu plamen je djal;
 „Medú si pri meni
 Ne bodeš nabral!“

Ljubezen.

Zaljubile rožici,
 Rožici prekrasni,
 V žarek ste se nekadaj,
 V solnčni žarek jasni.

Vertnica je serkala
 Zlati žarek vedno;
 Perva je med rožami
 Razevetéla čedno.

Tudi je med njimi se
 Perva obletéla,
 Glávico obesila,
 Perva obledéla.

Redko pa violica
 V solncu se raduje,
 Skrita v rosní travici
 Vedno še kraljuje.

Prevara.

Metuljček spomládi
 Po trati ferlí,
 Zaljubljeno serce
 Si v cvetji hladí.

Od rože do rože
 Se ziblje ljubó,
 Prikupi se vsaki,
 Igraje se ž njó.

Iz vsake po versti
 Sladkobo gre jest;
 Sercé jim obéta,
 Nobeni ni zvest.

Kar v persi jim sega,
 In serka jim med;
 Cvetice gorijo,
 Metuljček je led.

Le hípec pri ljub'ci
Sladkó se mu zdi,
In potlej pobegne,
Nazaj ga več ni.

Zgubíla cvetica
Je slast ino čast:
Nedolžnim ljubezen
Nevarna je past.

Pluga.

Pred hišo ležal
Je plug pri plugi ;
Rijáv je prvi ,
Svetál je drugi.

Kakó da ríja
Obéh ni snela ?
Branile menda
So pridne dela!

Mladina.

Mladi ribič ribo vjame,
 Al premajhna se mu zdí;
 'Z mreže jo za vado vzame,
 Pa na ternek nasadí.

Da ujél bi ribe véče,
 Verže ternek sred vodé,
 Čakal je do mraka sreče;
 V mraku prazen domu gré.

Ščinkovec.

Bival na zeleni lipi
 Nekdaj ščinkovec je mlád ;
 Skákal je po senčnih vejah,
 In prepeval serčno rad.

Lipa ga je bolj ljubíla,
 Kakor druge tíče vse ;
 Vejo mu je odločila,
 Naj si plete gnjézdice.

Ko so tekli prvi časi,
 Lipi je hvaléžen bil ;
 Komaj pride tretje leto,
 Že prederzen je grozil :

„Véjica, na kateri gnjezda
 Pletel sem že tolikrát,
 Ni več tvoja, ampak moja ;
 Moj je lés in cvet in hlád !“

Lipo to do serca zbode,
Strese gnjezdice mu z vej;
Brez zavétja mora tíček
Iz domovja iti zdej.

Vravec.

Vravec med kakošmi
 Zerna je pobíral;
 Nanj se je petelin
 Pisano ozíral.

Zmirja ga in kara:
 „Kdo pa tebe prosi,
 Da pojedáš kermo,
 Ktera nam se trosi?“

Vravec nič ne mara,
 Ne beži od hrane;
 Kavsne ga petelin,
 Mertev da ostane.

Stara gos na dvoru
 Vrabca gleda milo,
 Mrtvemu poreče:
 „Prav se ti godílo!“

G o l o b.

V dolu je ležala njiva,
 Stál golob je srédi njé.
 Plane jastreb na goloba,
 Terga kožo mu z glavé.

Ranjenee pred levom toži,
 Naj kaznuje jástreba.
 Lev pravični orlu reče,
 K sodbi kliče naj obá.

Žalosten golob se verne,
 Ker pravice ni dobil;
 Zvédil pa je kmalo potlej,
 Jastreb orlu kum je bil.

C é n a.

Vse, kar plava in kar léze;
 Vse, kar hodi, kar letí,
 Zbere se v presojevánje;
 Préd-se kliče môže tri.

Meč se prvi je oglasil:
 „Jaz sem gospodar svetá;
 Kamor pridem, pot si vgládim;
 Vse pred mano trepetá!“

Govorí p e r ó modrostno:
 „Tmote ne terpim nikdár;
 Um človeški razsvetlujem;
 Uk in znanje sta moj dár.“

Zadnji pravi plug med njimi:
 „Mírno ríjem pod zemljó;
 Pa sem svét že preobrazil;
 Tiha sreča je z manó.“

Vse, kar plava in kar léze;
Vse, kar hodi, kar letí,
Zdaj okrog se pluga zbere,
Plugu venec podelí.

Smreka.

Šánjal sem pod lipo,
 Da sem smreka mlada;
 Ker sem bil še majhna,
 Bil bi zrasla rada.

Bodla sem pod zemljo,
 Korenine gnala;
 Vedno sem želela,
 Da bi krepko stala.

Pa sosede moje
 Kviško so branile,
 V zemlji ter nad zemljo
 Pot so mi gradile.

Solnce, dež in roso
 Same so vživale,
 Meni pa le senco
 V stiski so dajale.

Ker nikdár mi rasti
Bilo ni puščeno,
Toraj sem ostala
Drevče pokaženo.

Pa me jeza zgrabi,
Sem in tje sem tekal;
Iskal sem sekíre,
Da bi se posekal.

Kar zbudi me muha,
Vščéne me na lica.
Bratje! kar sem gledal,
Laž je al resníca?

Zlató in smola.

Zlató se je bahálo :

„Kdo je gospod na sveti ?
Samó jaz koj dosežem,
Kar koli čem iméti.“

„Še um — junák oblasten —
Ponižno se mi vklanja ,
In veličastvo moje
Povsod ljudém oznanja.“

Na to mu pravi smola :

„Kogá boš neki vpilo ?
Kadáj si veličastvo ,
Kakó ga zaslužilo ?“

„Ko ne bi um oslepel
V svetlobi luči tvoje ,
On bi ti že povedal
Peštene misli svoje !“

„Pol libre slabe smole
Človeku več koristi,
Ko vse germade zláta
In vsi djamánti čisti!“

Domoljubje.

Kakó je pri potoci
 Prepeval slavec v senci,
 Da ga sosednji tiči
 Osípali so z venci.

Kjerkoli se je glasil,
 Vsi tjekaj so hitéli;
 Dve pómladi zeleni
 Le njemu slavo peli.

Pa tretje leto pride
 Papíga do potoka,
 Peruti razprostíra,
 In vsa hripava kroka.

In perje nje prelépo,
 In petje nje pregerdo
 Omami ticam pamet,
 Vsem, kar jih ima berdo.

Nastavile so ptujki
 Očesa in ušesa,
 Vzdigávale hripavko
 Nad zvezde', nad nebesa.

Zboli pretužno slavče,
 Sercé ga je bolélo;
 Pobegne, gré v samoto,
 In tam ni več zapélo.

Al preden listje pada,
 Vse tice so spoznale,
 Da so neumne prêveč
 Papígi hvale dale.

Iskàt letijo slavca,
 Pa ga nikjer ni čuti;
 Raztrésene dobíle
 V germóvji so peruti.

„Spomin mu naredimo!“

Tako so zdaj sklenile;

a | Spomládi p^o so pevca

Po svetu zapodile!

Slavec in pevec.

Slávčeve strune

V doléh se glasé;

Svôboda mila

Jim néti sercé.

Kader pa kletka

Sovražna pertí,

Slavec se skrije,

In v perji molóí.

Pevec prepéva

Vesel do nebá;

Svoboda sveta

Mu pesem krepčá.

Kletka tud pevcu

Nastavljena je;

Ak ni oslépel,

Se zgodaj zavé.

Slavec in pevec

Pojêta na glas,

Umolkneta tudi,

Ko varen ni čas!

T i č i.

Šlavec se je glasil :
 „Poslušajte mene !
 Da bi slaje pela ,
 Tice ni nobêne !“

Ščinkovec je krožil :
 „Krepek sem jaz v petji ;
 Ščinkam še po zimi ,
 Ne samó v poletji !“

In skerlica pravi :
 „Moje pesmi krasne
 Mnozim so prijetne ,
 Mnozim miloglasne.“

Prepelica v njivi ,
 V travi lišček zali ,
 Na orehu sraka ,
 Kos se v germu hvali.

Krokar pa gorénski
Vrani dé dolénski:
„Sestra, vidiš, to so
Pesniki slovénski!“

S o v a.

Slavec je prepeval
 V senci sredi gaja,
 Da še modri sovi
 Serce se omája.

Ko posluša pesmi,
 Kima, preišljuje,
 Pa nazadnje séde,
 Ter jih zapisuje.

Pisane pr. laja,
 Zanje hoče zláta;
 Slavec gladen poje,
 Sova je bogata.

Janec.

Mladi janec osla čuje,
 Da tak verlo rikat' zná,
 Gre domú in se nopenja,
 Ter navadi se: iá!

Starim jancem to ni drago,
 Zatoraj ga izpodé;
 Več mu hlévca ne odprêjo,
 Dokler jih ne prosi: b é!

Marskdo sliši dolgo sukngo,
 Ki se baha: „nemški znam!“
 Koj se tudi on spakuje,
 In prodaja sebe sam.

H r a n a.

Nekdaj tice žito
 V hrame so nosile,
 Da ne bi stradale
 V urah zimske sile.

Vrane so za varhe
 Svoji hrani déle;
 Te pa kerme kmalo
 Niso več iméle.

Kar je tičic malih,
 V strahu trepetáje,
 Niso vran vprašale,
 Kam se hrana daje.

Vrabci pa na strehi
 Tiho so ščegljáli:
 „Varhi nam samí so
 Zernje pozobáli!“

Ž u p a n.

Postava zverinam je nova podana,
 Zatoraj si volijo urno župana;
 Pa kaj jim volitve koristile so,
 Na verbi nam sraka razlaga takó:

Zberêjo medvéda; al medved je merha,
 Zarobljen in kosmat od pete do verha;
 Budil z godernjanjem prezgodaj jih je,
 In s tacami sodil, pravično al ne;
 In koj se oglasi jih sto:
 Le-tá nam županil ne bo!

Zberó si jelena; pa on rogovíli,
 Prevzeten povsod med pervake se sili;
 Z rogato glavíco je pač darován,
 Al v glavi ošabni je malo možgan;
 In spet se oglasi jih sto:
 Le-tá nam županil ne bo!

Zberó si rujavca, iz šume lisjaka,
 Na katerem krivična je sleherna dlaka;
 Kupával je sam, in prodajal je sam,
 Da z ljudsko kervjó si napolnil je hram;
 In spet se oglasi jih sto:
 Le-tá nam županil ne bo!

Zberejo si zajca; al zajec neveden,
 Za skerb ino čast domovinsko ne vreden,
 Ni pôznal postave, se slednjega bal,
 Po noči je kimal, po dnevi je spal;
 In spet se oglasi jih sto:
 Le-tá nam županil ne bo!

Zberejo si kosa potem gospodarja,
 Al kos pa ošabno povsod se ukvarja,
 Žvižgával jim vedno iz enih je strun,
 Skoz okence vsako potikal je kljun;
 In spet se oglasi jih sto:
 Le-tá nam županil ne bo!

Zberejo si osla; pa osel zabiti,
 Nobene po vseči ni znal obrniti;
 Z ušesi le miga, in v prahu leži,
 Pa kjer se povalja, tam dlako pustí;
 In spet se oglasi jih sto:
 Le-tá nam županil ne bo!

Zberejo si palčka; al on je skakavček,
 Natihoma léta priliznjen hinavček.
 Zverino je dražil, unemal prepír;
 Pobegnil iz loze je ljubljeni mir;
 In spet se oglasi jih sto:
 Le-tá tud županil ne bo!

Od tádaj zverina, takó zapeljána,
 Po svetu širocem si išče župana; —
 Če pravega bo pripeljála na dom,
 Prijatli! poročil al pisal vam bom.

Léovov dvor.

Stara lisíca pred gradom ,
 V kterem bil kralj je zverí ,
 S puško na rami koráči ,
 Zvésto na straži stojí.

Kmalo tje medved primôža ,
 Nekaj na glas pomemljá ;
 Koj mu lisják prezentira ;
 K levu pa medved hlačá.

Mlada lisica pritápa ,
 Rada tožila bi kaj .
 Stára zobé ji pokaže ;
 Mlada pa leze nazáj .

Tud je priletel golobec ,
 Nese novice na dvor ;
 Vrat mu lisica zavije —
 Prazen mu jok in upór .

Da pri zverinah je taka,
Čudno se to mi ne zdi;
Zviti moj sosed pa pravi:
„Taka je tud med ljudmi!“

O s e l.

Davi sem premišljal osla,
 Ki je v malen žito nesel;
 Bil tako je otovôrjen,
 Da se je ko šiba tresel.

Terdi mož za njim korači,
 In po rebrih ga nadéva;
 Osla pa težava zmore;
 Pod tovorom pade reva.

„Oče!“ v prahu izdihuje,
 „Mar me precej s kolom vbíte!
 To bi komaj trije nesli,
 Pa vse meni naložite!“

Mož zakolne: „Molči tepec!
 Kaj boš neki še me prosil?
 Zavolj tega, ker si osel,
 Boš na veke tolkanj nosil!“

R i b e.

Bil je majhen potok
 Sredi trate zale;
 Švigale v potoci
 Ribice so male.

Radost uživálo
 V domu je kerdélo;
 Plavalo je mirno,
 Plavalo veselo.

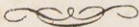
Pridete dve ščuki,
 Ribe polovíte;
 Ko vmorite zadnjo,
 Pa še niste site!

Zvedil sem pri vodi,
 Kar povsod že véjo:
 Da velike ribe
 Manjše rib'ce jéjo.

S l o v ó.

Jaz nisem Prešernu
 Ne Vodniku stric;
Nabral pa sem nekaj
 Domačih cvetic.

Če bodo vam vstregle,
 In segle v sercé,
Bom drugih nabiral,
 Še lepših ko té.

1106

Das ist die
Vorbereitung
des
Buches

Es ist
in
der
Hand

Kje se najde:

	stran.
Uvod	3
Pégaz	4
Bog	7
Biserji	10
Molitev	12
Vodniku	17
Na jezeru	19
Lipa	21
Na Kalcu	23
Kras	29
Silni tabor	32
Kmet	34
Slovenka	36
Planinarica	38

	stran.
Na goro	39
Želje	41
Zima	45
Pomlad	47
Ména	49
V štiridesetem letu	51
Pero	53
Pevec	55
Zvezde	57
Minka	59
Darilo	60
Po Minki	62
<u>Orožje</u>	63
Zlata čaša	67
Leséna riba	72
Topol	79
Šmarna gora	83
Janko	87
Vičič	91
Perstan	94
Bogomila	96

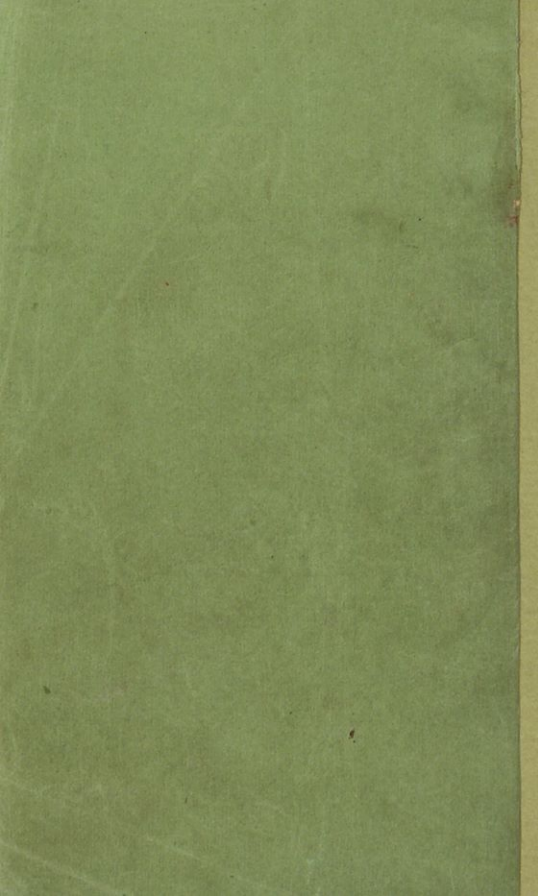
Jována	98
Jurko	101
✓ Ljudmila	104
Ivo	111
Nuna	113
Vertnica in šmarnica	121
Metulj	122
Ljubezen	123
Prevara	124
Pluga	126
Mladina	127
Ščinkovec	128
Vrabec	130
Golob	131
Céna	132
Smreka	134
Zlató in smola	136
Domoljubje	139
Slavec in pevec	141
Tiči	143
Sova	145

	stran.
Janec	146
Hrana	147
Župan	148
Lévov dvor	151
Osel	153
Ribe	154
Slovó	155

Prečisti

Vodila vidim besedice

Veselje vseh

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000412253

